

"Bönhaseri"

Hedberg, Arvid,

54 E b Br.

National Library
of Sweden

HEDBERG, A.

Polit. Econ.

Skranwäs.

(Br)

1911

Schen [1911]

Kungl. biblioteket

0 0000 000059134

”Bönhaseri”.

Här nedan återfinna vi ett af de många aktstycken, som blifvit tryckta och offentliggjorda för att skydda våra gamla ämbetsbröder i det lofliga Bokbindare-Embete för obehörigt intrång i deras näringsöfning. Mot ”bönhasar” var stadgad att de skulle sättas i fängelse och deras lager och verktyg skulle öfverlämnas till Embetet.

Rättigheten att sälja ”bundna böcker” var utslutande förbehållen Embetets ledamöter. Svenska böcker, tryckta i utlandet, fingo ej heller säljas af andra än Embetets medlemmar. Endast s. k. konstböcker innehållande kopparstick och portföljer (”Mapper”) fingo af ”främmande bokaförare” försäljas.

Boktryckarne fingo ej inbinda och ej sälja böcker i städer och på marknader. All deras innehafvande förråd förverkades i motsatt fall, böckerna till Danviks hospital och verktygen till Bokbindare-Embete. Stockholms bokbindare ägde dessutom rätt att fritt föra sina böcker öfver hela riket, däremot fingo landsortsbokbindarne endast sälja sina böcker i det stift till hvilket deras stad hörde. Dessutom ägde bokbindare rätt att tullfritt införa utländska böcker, genom kungl. privilegium af år 1652, hvilket sedermera ytterligare stadfästes af Karl XI och Fredrik I.

Bokbindare-Embetet hade dock svåra strider att utkämpa gentemot boktryckare och andra som sökte kringgå lagen. Det var sålunda ingalunda ovanligt att boktryckaren äfven lärde sig bokbindaryrket för att kunna lättare kringgå det privilegium, som förbehållits bokbindarne.

Äfven bokbindare utöfvade boktryckeriyrket, men då vanligtvis med någon fackman som föreståndare. Först den 1 sept. 1767 upphäfdes bokbindarnas privilegium så till vida att boktryckare ägde rättighet att sälja såväl bundna som obundna böcker, då de voro försedda med stämpel af den bokbindare, som utfört arbetet. Så utjämnades stridigheterna mer och mer, men alldeles lugnt blef det ej förrän efter skråordningens upphörande år 1846.

Som hvar och en kan finna utaf nedan återgifna aktstycke, så var det förenadt med ej ringa straff att göra intrång i bokbinderiyrket.

PUBLICATION,

Til

Förekommade af Bönhaseri uti Bokbindare-Embetet samt at kringlöpande uppå Gator och Gränder med Bördags-Texter, Almanacher, Wisor och mera tylikt alfwarligen förbiudes.

Stockholms Råd·Hus, then 16. Novembris A:o 1739

STOCKHOLM

Tryckt hos JOH. LAUR. HORRN, Kongl. Antiqv.
Archiv. Boktr.

Ehuruwål Wår nu Regerande Allernådigste Konung igenom öppet Bref, then 17 Decembr. 1720. til förekommande af Bönhaseri uti Bokbindare-Embetet, Allernådigst Confirmerat och Stadfast, the, af framfarne Sweriges Konungar, Höglöflige i Åminnelse, bemålte Embete meddelte Privilegier, och Kongl. Resolutionerne uppå Städernes beswär af then 16 Octobr. 1723, och på Krigsbefällets beswär, af the wårfwade Regementerne, samma åhr och dag, förbiuda the i Guarnizoner liggande Söldater, och Båtsmän. Embeterne till förfång, at hålla Poikar och Gesäller, eller att sättia sig några tillsammans, at idka Handtwärk, eller inrätta någon wärckstad; likwål som Bokbindare-Embetet sig fast mycket beswärar, at oachtadt sådane hälsosamma Förordningar, Bönhasar dageligen skola tiltaga, som sättia sig tillsammans och hålla wärckstäder, hwarigenom Embetet uti thes näring, otillbörligt intrång skal tilfogas, skolandes jämwål härtil mycket bidraga, at Poikar och annat löst folck, til försäljande på Gatorne, kringbära Almanacher, Bönedags-Texter och tylikt, såsom ock, at uti åtskillige bodar och uppå så kallade nåhl-stohlar nya inbundne böcker til sahlu hålles, hwilket doch egenteligen Bokbindare-Embetet tilhörer; Ty har Högwälborne Herr Baron och Öfwer-Ståthållaren med Magistraten, til Embetets bibehållande wid Högstbemålte Kongl. Privilegier och Resolutioner, samt at therutinnan ej någon okunnighet må förebaras, funnit nödigt härmedelst allmäneligen at låta publicera och kunnigt giöra, thet ingen, ware sig Soldater, Båtsmän, Brandwachter, eller andre, måge understå sig Bokbindare-Embetet

til förfång, sättia sig tilsammans och Bönhasa: hwarjämte alt kringlöpande uppå Gator och Gränder, med Bönedags-Texter, Almanacher, Wisor och mera tylikt härmed alfwarligen förbiudes, så at eho thermed beträdes, skal straxt fasttagas och til arbete uti Spinhuset afflewereras, til hwilken ända, Boktryckare och andre, härmed åtwarnas, at til sådant folck hädanefter ej utlämna Almanacher, Bönedags-Texter, med mera tylikt til utsäljande: såsom thet härjämte förbiudes, at uti bodar, eller på de så kallade nåhlstohlar hålla några nya Böcker til sahlu, som Bokbindare-Embietet egenteligen tilhörer at försälja. Stockholms Råd-Hus, then 16. Nowembris 1739.

A. Hedberg.

